

گزارش جامع

گروه آموزشی، پژوهشی فقه قرآن و حدیث

از تأسیس تا ۱۴۰۳

تهیه و تنظیم: گروه فقه قرآن و حدیث

آدرس: قم، میدان معلم، مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام، طبقه دوم،
اتاق ۸

تلفن: ۳۷۷۳۰۱۷۶ و ۳۷۷۴۹۴۹۴-۰۲۵ داخلی ۱۸۹

فهرست

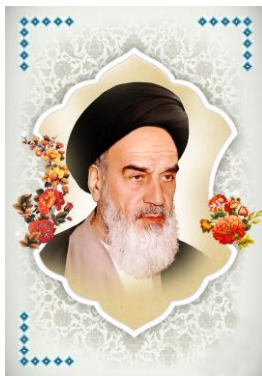
سخن حضرت امام خمینی رحمه الله در اهمیت فقه	۹
سخن مقام معظم رهبری حفظه الله در اهمیت فقه‌های تخصصی	۱۰
سخن آیت الله العظمی فاضل لنکرانی رحمه الله	۱۲
در اهمیت تخصصی شدن علوم دینی	۱۲
مقدمه	۱۳
ضرورت تشکیل گروه	۱۵
اهداف و سیاست های گروه	۱۶
سیاست ها	۱۷
اهم فعالیت ها	۱۷
نشست ها	۱۸
تعامل با مراکز و شخصیت های مهم فقهی قرآنی	۱۹
همکاری	۱۹
فعالیت گروه در فضای مجازی	۲۰
چالش ها	۲۰
برنامه ها	۲۰
چشم انداز گروه	۲۲
ساختار تشکیلاتی گروه فقه پزشکی	۲۳

بخش پژوهش	۲۵
کتاب‌های فقه قرآن و حدیث	۲۸
گزارش توصیفی منشورات فقه قرآن و حدیث	۲۹
۱. ارزیابی گزاره دعوت مخفیانه پیامبر با رویکرد قرآن‌بنیان	۲۹
۲. کارکرد روایات در تفسیر قرآن بر پایه تحلیل کمی	۳۰
۳. نشست‌های قرآنی مرکز فقهی ائمه اطهار (ع) (۱)	۳۱
۴. نشست‌های قرآنی مرکز فقهی ائمه اطهار (ع) (۲)	۳۲
۵. نشست‌های قرآنی مرکز فقهی ائمه اطهار (ع) (۳)	۳۳
۶. چکیده مقالات همایش ملی دیدگاه‌های علوم قرآنی آیت الله العظمی فاضل لنکرانی	۳۴
۷. فقه القرآن در اندیشه آیت الله العظمی فاضل لنکرانی (مبانی، قواعد و نظام مسائل)	۳۵
۸. ارزیابی روش‌شناختی رویه‌های مطرح در تفسیر موضوعی	۳۵
۹. طرح‌نامه؛ از نگرش تا نگارش (با تأکید بر رشته تفسیر تطبیقی)	۳۶
۱۰. مجموعه مقالات همایش اندیشه‌های قرآنی حضرت آیت الله فاضل لنکرانی	۳۶
۱۱. فضل معرفت (مجموعه مقالات اندیشه‌های قرآنی آیت الله معرفت)	۳۷
کتاب‌های فقه ثقلین	۳۸
۱. تمسک العترة الطاهرة بالقرآن الکریم	۳۹
۲. افضلیت الامام امیرالمومنین (ع) عند الصحابه و التابعین و غیرهم	۴۰
۳. برترین صحابی (افضلیت امیرالمومنین عند الصحابه و التابعین و غیرهم)	۴۱
۴. آیات الولاية	۴۳
۵. فقه القرآن المستخرج من مؤلفات آية الله العظمی الشیخ محمد الفاضل اللنکرانی (ع)	۴۳
۶. امامت اهل بیت (ع) در قرآن	۴۴
۷. درس‌نامه امامت اهل بیت در قرآن	۴۵

فهرست □ ۷

۸. موسوعه الاعتكاف: دراسه قرآنيه، روائيه، فقهيه، اخلاقيه و تاريخيه..... ۴۶
۹. موسوعه احكام المسجد فى الفقه المقارن..... ۴۶
۱۰. موسوعه تطبيقات القواعد الفقهيه: قاعدتا الميسور و نفى السبيل..... ۴۹
۱۱. موسوعة عقائد الاثمة الاطهار/ معرفة الله (جزء الثانى)..... ۵۰
۱۲. رجال الشيعة فى الصّاح الستة..... ۵۱
۱۳. مسند سهل بن زياد الآدمى..... ۵۲
- مقالات منتشر شده در فصلنامه‌هاى خارج از مركز..... ۵۴
- نشست‌هاى علمى گروه..... ۵۵
- كرسى‌هاى ترويجى گروه..... ۵۵
- طرح‌هاى پژوهشى گروه..... ۵۶
- بخش آموزش..... ۵۷**
- مقدمه..... ۵۹
- خلاصه اخبار منتشر شده در خبرگزاري‌ها..... ۶۱
- گزارش تصويرى..... ۶۷**

سخن حضرت امام خمینی علیه السلام در اهمیت فقه

«فقه، قانون زندگی دنیوی و اخروی انسان است.»

(الاجتهاد و التقليد، ص ۱۲)

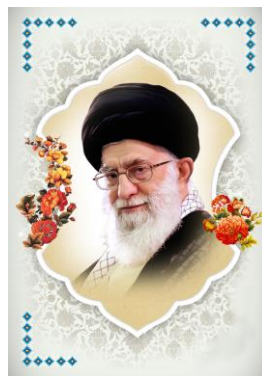
«فقه، تئوری واقعی و کامل اداره انسان از گهواره تا

گور است.»

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۲۸۹)

سخن مقام معظم رهبری^{حفظه الله} در اهمّیت فقه‌های تخصّصی

حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای^{حفظه الله} در دیدار
رمضانی طلاب فرمودند: چند نفر از آقایان راجع
به تخصّص‌گرایی بحث کردند. خوشبختانه این
کار - [یعنی] فقه‌های تخصّصی - در قم شروع
شده؛ البتّه در مورد فقه حرف خیلی زیاد است. فقه
خیلی اهمّیت دارد؛ یک عده‌ای خیال می‌کنند فقه،
چون اسمش فروع دین است یعنی کارهای فرعی؛

نخیر، فقه استخوان‌بندی و در واقع ستون فقرات زندگی اجتماعی است؛ فقه این
است. (۹۸/۲/۱۸)

این [روشن‌نبودن برخی مسایل] نقص از ما است، و الاّ فقه یعنی اداره‌ی
زندگی، یعنی تبیین نظام زندگی اجتماعی و سیاسی. اینکه ما در این زمینه
تخصّص‌گرایی کنیم و تخصّص‌ها را هر چه ریزتر کنیم، فکر خیلی خوبی است،
دارد هم می‌شود، منتها غفلت نشود از برخی از عیوب تخصّص. سال‌ها است
عده‌ای از متفکرین در دنیا به این نتیجه رسیده‌اند که تخصّصی‌شدن در کنار

سخن مقام معظم رهبری حفظه الله در اهمیت فقه‌های تخصصی □ ۱۱

منافعی که دارد، مضارّی هم دارد. برخی از علوم بین‌رشته‌ای و مانند اینها برای این است که این نقص‌ها را جبران کند؛ شما هم اگر چنانچه دنبال تخصّص می‌روید، باید به این نکته توجّه کنید که تخصّص خوب است، اما در کنارش ممکن است عیوبی هم داشته باشد که باید به آن برسید. (۹۸/۲/۱۸)

حوزه‌ها باید حرکت به سمت تخصّصی‌شدن را جدّی بگیرند و در فقه و اصول و بخش‌های مختلف فقهی و دیگر علوم اسلامی، تخصّص و درجات تخصّصی به اجرا گذاشته شود. (خامنه‌ای، سال ۱۳۷۰)

سخن آیت‌الله العظمی فاضل لنکرانی رحمته الله در اهمیت تخصصی شدن علوم دینی

این علمی (فقه) که من و شما با آن سر و کار داریم، مشکل‌ترین علوم عالم است و این به‌خاطر ارزش و اهمیت این علم و ارتباطی است که با آخرین قانون الهی دارد. در آینده باید هر موضوعی با شرایط خاص خودش تحقق پیدا کند. در این برهه خاص، با چشم‌پوشی از بسیاری شرایط هر کسی توانایی علمی و عملی برای تعلیم معارف

دینی داشته باشد در فضاهای مختلف اقدام به تبلیغ معارف دینی می‌کند؛ اما در آینده این چنین نیست. در آینده متخصصان علوم دینی باید این کار مهم و خطیر را به عهده بگیرند؛ همان‌گونه که اساتید دانشگاه، هر کدام در فنی متخصص‌اند و در رشته تخصصی‌شان تدریس می‌کنند، در معارف هم متخصصان علوم دینی این‌گونه باید کار را بر عهده بگیرند؛ وگرنه اثرات منفی زیادی را بر جای خواهد گذاشت.

مقدمه

مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام یکی از بزرگترین و گسترده ترین نهادهای آموزشی و پژوهشی حوزه علمیه قم است که با دارا بودن شعبه های متعدد در کشورهای جهان به عنوان یک نهاد علمی بین المللی، جایگاهی ویژه در حوزه پژوهش های تخصصی با رویکرد بومی سازی دارد و براساس قرآن، سنت و مکتب اهل بیت رسالت خویش را در گستره جهانی انجام می دهد. تأسیس واحدهای پژوهشی به موازات واحدهای آموزشی یکی از سیاستهای کلان این مرکز است که هسته اصلی فعالیت های تخصصی در حوزه علوم انسانی برعهده گروه های پژوهشی می باشد این مرکز با هدف توسعه و بالندگی فقه راستین تشیع و پاسخگویی به نیازهای فقهی زمان، در سال ۱۳۷۶ در شهر مقدس قم و به همت مرجع عالی قدر مرحوم حضرت آیت الله العظمی فاضل لنکرانی تأسیس شد. مع ظم له در زمان حیات خود به جهت سنگینی بار مرجعیت، ریاست مرکز را به فرزند شایسته، مدیر و مدبر خود حضرت آیت الله حاج شیخ محمد جواد فاضل لنکرانی (دامت افاضاته) که از اساتید بنام درس خارج حوزه علمیه قم هستند، واگذار نمودند و در وصیت خود نیز بر ادامه فعالیت های مرکز فقهی تحت اشراف معظم له تأکید فرموده اند.

فقه القرآن زیر مجموعه دانش فقه قلمداد می گردد که به مهمترین منبع آن یعنی قرآن پرداخته است. مراد از فقه القرآن انجام فرایند استنباط در آیاتی است که شامل یک یا چند قاعده یا مسأله فقهی بوده، و حکم یا حقی متعلق به انسان و افعال او به صورت صریح یا ضمنی در آن ذکر شده باشد. هر چند هدف و پیام اصلی آیه مطلبی غیر از موضوع فقهی و سیاقش به جز سیاق بیان احکام باشد. این گروه در دو ساحت کلان مباحث نظری و پرداختن عملی به آیات متضمن احکام بر محور تعریف پیش گفته است. در ساحت نظری به مباحثی مانندی توسعه پذیری و تحریف ناپذیری و.. می پردازد. و به روش های نوین کشف احکام از آیات می پردازد.

و در ساحت دوم گروهی مرجع که با یک نگاه تخصصی در دو حوزه قرآن و فقه نقش معاضد و همکار دیگر گروه ها را ایفا می کند. پرداختن عملی به قرآن در حوزه های مختلفی که قرآن در آنها ورود داشته است زمینه را برای کار بین گروهی فراهم می کند مثل آیات فقه سیاسی و فقه اقتصادی و..

مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام اهتمام ویژه ای به مباحث فقهی و قرآنی دارد و تاکنون فعالیت های ارزشمندی در این مجموعه صورت پذیرفته است. به دلیل این اهتمام و به دستور ریاست محترم مجموعه حضرت آیت الله فاضل (زید عزه) گروه «فقه قرآن و حدیث» شروع به کار کرده است. جناب حجت الاسلام و المسلمین دکتر قمر زاده مدیریت علمی گروه و حجت الاسلام و المسلمین محمدرضا عباسلو دبیری گروه را بر عهده دارند. همچنین تعدادی از پژوهشگران از جمله حجج اسلام آقایان: قرائتی، موسوی، سجادی، غروی، خانی، موسوی، حیاتی و حسینی از همکاران علمی گروه می باشند؛ و همچنین از ابتدای سال ۱۴۰۳ با تشکیل کارگروه حدیث و رجال با مدیریت فاضل گرامی ایمان ابراهیمی دستگردی به فعالیت خود مشغول می باشد.

این گروه از تابستان ۹۹ کار خود را شروع کرده و رسالت اصلی خود را، اثبات مرجعیت قرآن در حوزه‌های مختلف فقهی قلمداد می‌کند. نتیجه تحقیقات گروه می‌تواند کارکرد قرآن را در رشته‌های مختلف فقهی بهبود بخشیده و زمینه پژوهش‌های جدید را فراهم سازد.

اولویت علمی تحقیقاتی گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث در حال حاضر در حوزه توسعه پذیری آیات الاحکام و خلق آثار که آیات الاحکام را در موضوعات جدید رهنمون سازد. ضمن اینکه گروه فقه قرآن و حدیث از پژوهش‌های نوین مطالعات قرآنی که با قوه اجتهادی و فهم فقه‌ای به مسائل نو قرآن پرداخته‌اند نیز غافل نبوده و در زمینه درسنامه کردن آثار فاخر مرکز همچون درسنامه معاد و انتقال آن به جامعه علمی فعالیت دارد. و همچنین در تلاش است با اولویت مباحث فقه القرآن به مباحثی که در حوزه تفسیر عرصه‌ای جدید و نوین باشد با پشتوانه فقه‌ای اصولی توجه ویژه نماید.

گروه فقه ضمن برگزاری نشست‌های هدفمند توسعه پذیری آیات الاحکام، برگزاری کرسی‌های ویژه را در دستور کار خود دارد.

گروه فقه قرآن و حدیث با تمحض چند ساله از مباحث فقه حدیث نیز غفلت نخواهد کرد و در این عرصه نیز تولید آثار را در دستور کار خود دارد. اولویت این گروه تولید آثار و پرورش متخصصان پژوهشگر در این عرصه می‌باشد. و در حال حاضر با انجام چندین پروژه و با به سرانجام رساندن آن اهداف آن را دنبال می‌کند.

ضرورت تشکیل گروه

قرآن سرچشمه علوم از جمله فقه بوده و فقها در طول تاریخ در استنباط مسائل فقهی به این منبع و حیانی استناد می‌کنند.

۱. گسترش علوم و ایجاد مسائل و پرسش‌های جدید و مستحدثه، نیاز

پرداختن به قرآن و روایات را دو چندان می کند. این امر یکی از عوامل تشکیل گروه فقه قرآن و حدیث در مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام می باشد و اعضای این گروه وظیفه خود می دانند در این راستا با تلاش بی وقفه آیات فقهی در گرایش های مختلف را جمع آوری کرده و این بانک اطلاعاتی و دایره المعارف فقه القرآنی را در اختیار پژوهشگران فقه القرآن در عرصه های متعدد قرار دهند.

۲. گروه فقه قرآن و حدیث نسبت به بقیه گروه ها در مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام، نقشی منبعی و تخصصی در بعد قرآنی دارا است، چرا که در این گروه، آیات و روایات مورد نیاز بقیه گروه ها اسطیاد، طبقه بندی، تحلیل و ارائه شده و در اختیار بقیه گروه ها قرار می گیرد و کار را بر پژوهشگران آسانی می کند. از این رو اعضای گروه همکاری لازم با بقیه گروه ها را در دستور کار خود قرار داده و هر موضوعی که نیاز باشد آیات و روایات آن را در اختیار قرار خواهند داد.

۳. لازم است گروه فقه القرآن نقش مرجعیتی قرآن را در ابعاد مختلف برای دانش فقه به تصویر بکشد و در عرصه های مختلف روشی و گرایشی توجه فقها را به قرآن جلب کند. از این رو مطالعات تخصصی زیادی لازم است در بعد فقه القرآن صورت پذیرد. گروه فقه قرآن و حدیث رسالت خود را اثبات مرجعیت قرآن در حوزه های مختلف می داند.

اهداف و سیاست های گروه

اهدافی که گروه فقه قرآن و حدیث در نظر گرفته است از این قرار است:

۱. جذب پژوهشگران نخبه
۲. تولید ادبیات تمدن نوین اسلامی
۳. کشف نظام مسائل فقه القرآن و حل مسائل آن
۴. راه برد عملیاتی سازی مفاهیم قرآنی
۵. توسعه پذیری آیات الحکام در فقه های مضاف

سیاست‌ها

گروه برای پیشبرد اهداف خود سیاست‌هایی را اتخاذ کرده است:

۱. انجام پروژه‌های تحقیقاتی با استفاده از ظرفیت گروه
۲. جذب، آموزی و به کارگیری دانش پژوهان مرکز فقهی در امر پژوهش
۳. استفاده از ظرفیت اساتید مرکز در ارزیابی طرح‌های پژوهشی و برگزاری نشست‌ها و کرسی‌ها.
۴. در نظر گرفتن چشم‌انداز علمی گروه و حرکت در جهت رسیدن به آن

اهم فعالیت‌ها

آموزشی

۱. برگزاری کارگاه پژوهشی «از نگرش تا نگارش» برای پژوهشگران سطح ۴ حوزه علمیه خواهران در تهران
۲. برگزاری کارگاه نظام مسائل فقهی قرآنی و آموزش نگارش طرحنامه نویسی برای جمعی از پژوهشگران

پژوهشی

گروه در عرصه تولید آثار پژوهشی با توجه به سیاستهای علمی مرکز اقدام به نشر پژوهشهای مختلفی خواهد کرد که رویکردهای مختلفی را دارا می‌باشد که به قرار ذیل است:

۱. **رویکرد بنیادی:** پژوهشهای تولیدی که در عرصه فقه القرآن بتواند نقشی مرجع و تاثیر گذار برای جامعه علمی به خود بگیرد همچون تولید موسوعه فقه القرآن به عنوان منبعی برای همه گروه‌های پژوهشی مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام.
۲. **رویکرد درسنامه‌ای:** این رویکرد برای آثار فاخر مرکز است که بتواند برای مخاطبین مختلف و سطوح گوناگون آثار ناظر به اقتضای مخاطب بازنشر پیدا کنند. درسنامه آیات معاد و درسنامه آیات فقه پزشکی نمونه‌هایی از این درسنامه‌ها می‌باشند.

۳. **رویکرد حراستی و شبه پژوهی:** گروه با عنایت به اهتمام ریاست محترم مرکز و مشی مدافعانه مرحوم آیت الله العظمی فاضل لنکرانی برای اسلام به دنبال آثاری است که بتواند از حریم دین حراست کند. از این رو در هر ماه یک مقاله در رد شبهات در این زمینه در دست اقدام می باشد.

۴. **رویکرد بینارشته‌ای:** با عنایت به اینکه تخصص ها گسترش یافته و علوم به همدیگر در پاره‌ای موارد تنه میزنند ضرورت دارد که برخی آثار به رویکرد بینا رشته‌ای پردازد. مباحث سیاسی و پزشکی و اقتصادی از جمله آن رشته‌ها و گرایش ها می باشد.

۵. **رویکرد حمایتی:** گروه قرآن از پدیده‌های نو ظهور در عرصه پژوهش در سطوح عالی و تحصیلات تکمیلی نباید غافل باشد لذا حمایت از پایان نامه‌ها و طرح‌های پژوهشی در دستور کار خواهد بود.

۶. **رویکرد استخراجی و توسعه‌ای:** با عنایت به تولیدات مرکز و آثار علما گروه تلاش دارد که مباحث مطوی قرآنی در آثار فاخر را با رویکردی استخراجی و قرآن بنیان انجام دهد. و عرصه های جدید پژوهشی در آثار آیت الله العظمی فاضل لنکرانی رحمه الله را در اختیار پژوهشگران قرار دهد.

نشست‌ها

گروه با توجه به چشم انداز و برنامه پیش رو اقدام به طراحی و برنامه‌ریزی جهت برگزاری سلسله نشست‌های فاخر و علمی نموده است. با توجه به این که مرکز فقهی در بخش تفسیری و مباحث فقهی به صورت تخصصی وارد شده عرصه آموزش و پژوهش شده است، گروه فقه قرآن و حدیث وظیفه خود می داند برای پژوهشگران هر دو بخش به صورت تخصصی برنامه‌ریزی داشته و از توانایی‌های هر بخش بهره‌مند شود. و نشست‌های مشترکی با حضور دو بخش تفسیر و فقه و اصول برگزار نماید و این مباحث علمی را در قالب سلسله نشست‌ها به چاپ برساند.

علاوه بر این برگزاری کرسی های علمی نقد و بررسی با توجه به چشم انداز گروه در دستور اقدام می باشد. برگزاری سالانه نشست علمی و کرسی های ترویجی و پژوهشی در دستور کار گروه قرار دارد. برنامه ریزی جهت برگزاری همایش بین المللی آراء فقه القرآن آیت الله العظمی فاضل لنکرانی رحمته الله در دو سال آینده از اقدامات مهم این گروه می باشد.

تعامل با مراکز و شخصیت های مهم فقهی قرآنی

شخصیت ها و مجموعه های ارزشمند حوزوی و دانشگاهی زیادی در مباحث فقهی قرآنی در حال فعالیت هستند که با ارتباط دوسویه و انجام فعالیت های مشترک، می شود کارهای مشترک فاخر و ارزشمندی را رقم زد. مجموعه هایی مانند: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، پژوهشگاه قرآن و فرهنگ معارف، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه، پژوهشگاه قرآن و حدیث دانشگاه آزاد، دانشگاه اوقاف و مدرسه امام کاظم علیه السلام و

همکاری

گروه فقه قرآن و حدیث، تعامل و همکاری های علمی با دیگر گروه های مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام را از اولویت های خود می داند و در این مدت جلسات مشترکی با گروه های متعدد را داشته است از جمله:

۱. مرکز تخصصی تفسیر ائمه اطهار علیهم السلام؛
۲. گروه فقه سیاسی مرکز فقهی مدیر گروه حجت الاسلام و المسلمین دکتر عبد خدایی؛
۳. گروه فقه پزشکی مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام، مدیر گروه حجت الاسلام و المسلمین دکتر قاسمی؛
۴. گروه فقه اجتماعی مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام، حجت الاسلام و المسلمین آقای ربانی.

فعالیت گروه در فضای مجازی

اطلاع رسانی مباحث علمی یکی از ضرورت‌های عصر حاضر هست:

۱. از این رو تعدادی از نخبگان فقه قرآنی و پژوهشگران در ایتا در گروهی به نام (انجمن فقه القرآن) عضو شده و مباحث علمی بین اساتید و پژوهشگران تبادل می‌شود.
۲. با پیگیری گروه؛ خبرگزاری ایکنا مباحث علمی گروه، اعم از کرسی و نشست را در خبرگزاری ایکنا اطلاع رسانی و بارگزاری می‌کند.

چالش‌ها

- تلاش علمی فقها و اندیشوران در طول سالیان متمادی در عرصه فقه القرآن بسی ستودنی و قابل تجلیل و تقدیر است با این حال این حوزه علمی با کمبودها و چالش‌هایی همراه است.
۱. نبودن رشته آموزشی تخصص حوزوی و دانشگاهی با گرایش فقه القرآن در نظام علمی کشور؛
 ۲. نبودن نظام مسائل جامع فقهی قرآنی در جهت پیشبرد اهداف علمی؛
 ۳. کمبود پژوهشگران متخصص رشته فقه القرآن در مسائل مستحدثه.

برنامه‌ها

بلند مدت

- از اهداف بلند مدت گروه تشکیل پژوهشکده فقه القرآن جهت مرجعیت بخشی به قرآن با مولفه‌های زیر می‌باشد:
- الف) بین المللی (بین المذاهب و بین ادیانی)؛
 - ب) با رویکرد مرجعیت بخشی به قرآن در دانش فقه؛
 - ج) مجهز به امکانات سخت افزاری و نرم افزاری؛

د) با عضویت پژوهشگران نخبه با گرایش های تخصصی در زیر شاخه های
فقه القرآنی؛

ه) دارای یک یا چند مجله پژوهشی با مجوز رسمی با رویکرد فقهی قرآنی؛
و) تعامل و همکای های علمی با تمام مراکز مرتبط؛
ک) پرداختن به شبهات و پاسخهای علمی و اقناعی.

میان مدت

۱. تولید ادبیات فقه القرآن با رویکرد نو در قالب طرحهای پژوهشی و
سوقدهی رساله ها؛
۲. تشکیل سلسله نشست های تخصصی در قالب کرسی های ترویجی،
مناظرات، نظریه پردازی برای عرصه های نظری و عملی فقه القرآن در
عرصه های داخلی و بین الملل؛
۳. اخذ مجوز مجله فقه القرآن؛
۴. تشکیل همایش بین المللی فقه القرآن در قالب کتاب و پایان نامه و مقاله،
با همکاری کلیه نهادهای مرتبط؛
۵. تشکیل انجمن محققان فقه القرآن در قالب فضای مجازی و...؛
۶. پیشگیری از رخنه شبهات نو ظهور در زمینه فقه القرآن؛
۷. تعامل با مراکز معتبر در عرصه های فقه القرآن؛
۸. تولید درسنامه های آموزشی بر اساس آثار فاخر مرکز؛
۹. توجه به شبهات در عرصه مجازی متناسب با رسالت گروه.

کوتاه مدت

۱. تولید نظام مسائل فقه القرآن؛
۲. تشکیل نشست های بین گروهی و گرایشی و بین مراکزی برای ایجاد
گفتمان های تخصصی فقه القرآن؛

۲۲ □ گروه آموزشی، پژوهشی فقه قرآن و حدیث

۳. سوق دادن پایان‌نامه‌های سطح ۳ و ۴ ارشد و دکتری مرکز فقهی و دیگر نهادها به مباحث تخصصی فقه قرآنی؛
۴. تصویب و اجرایی‌سازی حداقل ۱۰ طرح پژوهشی در جهت تولید ادبیات فقه قرآن؛
۵. پیگیری مقدمات و زیر ساخت‌های همایش بین المللی؛
۶. پیگیری اخذ مجوز مجله فقه قرآن؛
۷. ایجاد بانک اطلاعاتی آثار فقه قرآنی در سه بخش کتاب، پایان‌نامه و مقاله؛
۸. نشر کتاب سلسله نشست‌های تخصصی فقه قرآن در ادامه کتاب‌های نشست‌های قرآنی؛
۹. تشکیل کارگاه‌های تربیت پژوهشگران فقهی قرآنی؛
۱۰. شناخت و رفع شبهات پیرامون مباحث فقه قرآن؛
۱۱. تولید دو درسنامه بر اساس آثار فاخر مرکز.

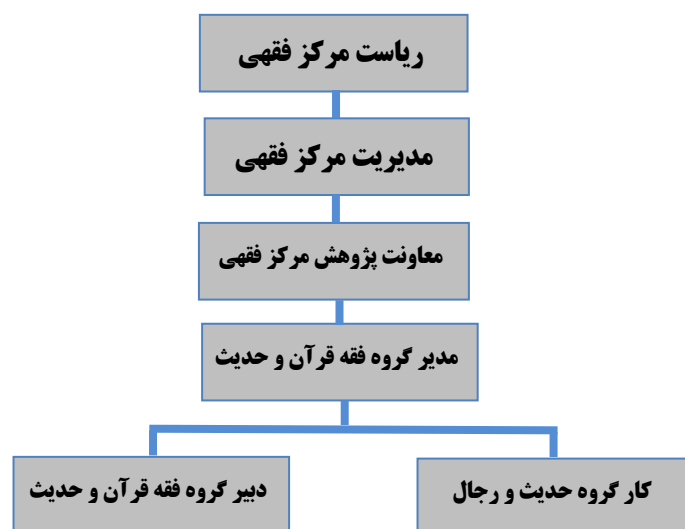
چشم انداز گروه

آنچه به عنوان چشم انداز گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث در نظر گرفته شده این است که این گروه بتواند در عرصه فقه قرآن نسبت به همه سازمان‌های حوزوی و دانشگاهی در عرصه فقه قرآن با رویکرد بین المللی، موثرترین و نوآندیشانه‌ترین آثار را با بن‌مایه‌های اجتهادی عرضه نماید و مرجع تمام نهادهای حوزوی و دانشگاهی در این عرصه باشد.

معاون پژوهش مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام

محمدعلی قاسمی

ساختار تشکیلاتی گروه فقه پزشکی

بخش پژوهش

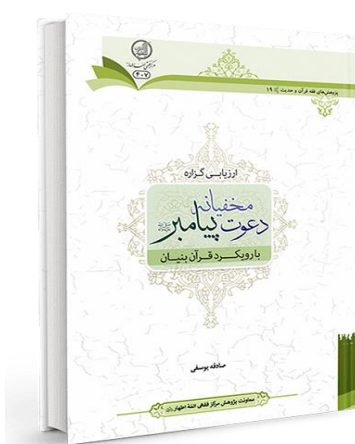
مقدمه

بی‌تردید پژوهش و تحقیق از مهمترین عوامل رشد جوامع بشری به‌شمار می‌آید و هیچ تحقیق علمی، بدون آموزش و تربیت نیروی انسانی ماهر و توانمند، به سامان نمی‌رسد. گروه فقه قرآن و حدیث از سال تأسیس تا کنون آثار علمی متعددی را در موضوعات قرآنی و حدیثی ارائه داده است. که در ادامه، مهمترین اقدامات پژوهشی گروه بیان می‌شود.

کتاب‌های فقه قرآن و حدیث

ردیف	عنوان کتاب	نویسنده	سال چاپ
۱	ارزیابی گزاره دعوت مخفیانه پیامبر با رویکرد قرآن‌بنیان	صادقه یوسفی	۱۴۰۲
۲	کارکرد روایات در تفسیر قرآن بر پایه تحلیل کمی	محسن قمرزاده	۱۴۰۲
۳	نشست‌های قرآنی مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام ۱	محسن قمرزاده	۱۳۹۷
۴	نشست‌های قرآنی مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام ۲	محسن قمرزاده	۱۳۹۸
۵	نشست‌های قرآنی مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام ۳	محسن قمرزاده حسین شم آبادی	۱۴۰۲
۶	چکیده مقالات همایش ملی دیدگاه‌های علوم قرآنی آیت الله العظمی فاضل لنکرانی	محسن قمرزاده	۱۳۹۸
۷	ارزیابی روش شناختی رویه‌های مطرح در تفسیر موضوعی	محسن قمرزاده	۱۴۰۳
۸	فقه القرآن در اندیشه آیت الله العظمی فاضل لنکرانی (مبانی، قواعد و نظام مسائل)	محمدرضا خانی	۱۴۰۳
۹	طرحنامه؛ از نگرش تا نگارش	محسن قمرزاده خدیجه احمدی بیغش	۱۴۰۰
۱۰	مجموعه مقالات همایش اندیشه‌های قرآنی حضرت آیت الله فاضل لنکرانی	محسن قمرزاده	۱۴۰۰
۱۱	فضل معرفت (مجموعه مقالات اندیشه‌های قرآنی آیت الله معرفت)	محسن قمرزاده	۱۳۹۸

گزارش توصیفی منشورات فقه قرآن و حدیث

۱. ارزیابی گزاره دعوت مخفیانه پیامبر با رویکرد قرآن بنیان

اثر ارزشمند «ارزیابی گزاره دعوت مخفیانه پیامبر با رویکرد قرآن بنیان» متکفل پاسخ به پرسش‌هایی از قبیل زیر است:

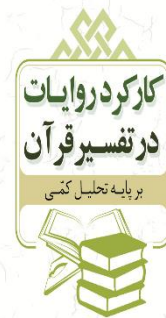
نظریه مخفیانه بودن دعوت نبوی در طول سه سال نخست نزول قرآن - چنان‌که مشهور است - همواره مورد تأیید تاریخ‌نگاران متقدم و متأخر بوده است؟ آیا سیر دعوت نبوی را می‌توان از قراین درون‌متنی قرآن دریافت کرد؟

در این صورت آیا نتیجه بررسی سیر نزولی آیات، مطابق نظریه مشهور تاریخی در این موضوع است؟

و آیا در صورت اجرای قاعده عرضه روایات بر قرآن، روایات وارد در این موضوع مورد تأیید قرائن درون‌متنی قرآن خواهند بود؟ به‌طور کلی آیا این گزاره تاریخی از دیدگاه قطعی‌ترین و بی‌شائبه‌ترین منبع دینی و تاریخی مسلمانان - یعنی خود قرآن - نیز تأیید می‌شود؟ نویسنده محترم اثر سعی کرده با به چالش کشیدن نظریه مشهور در سیر دعوت نبوی به رفع ابهامات موجود در این نظریه و تعارضات آن با آنچه از سیر نزول کشف می‌شود، دست یابد.

۲. کارکرد روایات در تفسیر قرآن بر پایه تحلیل کمی

اولین اثر که توسط مدیر گروه فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام و عضو هیئت علمی دانشگاه صدا و سیما تألیف شده است «کارکرد روایات در تفسیر قرآن بر پایه تحلیل کمی» نام دارد که حجت الاسلام و

المسلمین قمرزاده در این اثر ارزشمند، تلاش نموده است با بررسی تعداد قابل ملاحظه‌ای از روایات تفسیری به شکلی روشمند، بینشی فراگیر و عینی‌تر از روایات تفسیری به دست آورد؛ به نحوی که الگویی عملیاتی برای بررسی موضوعات متنوع را فراهم کند. در واقع، پژوهشگران تفسیر روایی از طریق این کتاب، تسلطی آماری بر روایات تفسیری و فرایندی روشمند، مبتنی بر استقرائی نسبتاً تام خواهند یافت که الگویی کاربردی و واقع‌بینانه در اختیار آنان قرار می‌دهد.

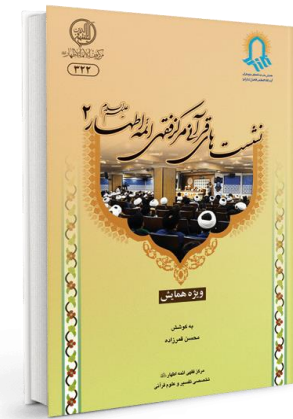
۳. نشست های قرآنی مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام (۱)

اولین جلد از مجموعه نشست های قرآنی مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام با هدف زمینه سازی و گسترش پژوهش های تخصصی و روزآمد و نیز ایجاد بستری مناسب برای انعکاس دیدگاه های صاحب نظران عرصه قرآن پژوهی و تضارب آرا و نقد آخرین دیدگاه ها و نظریه ها در زمینه علوم، معارف و تفسیر قرآن، به رشته تحریر درآمد. یادداشت حاضر، شش نشست از جمله مهم ترین جلسات تخصصی با محوریت علوم قرآن و تفسیر است که عناوین آن به شرح ذیل است:

- نقد و بررسی کتاب «قواعد تفسیر قرآن»؛
- اهداف و نزول قرآن در قرآن (با رویکرد تنزیلی)؛
- اعجاز تشریعی با تکیه بر نظر علامه معرفت؛
- نقش اهل بیت در پیدایش علوم اسلامی؛
- بررسی نظریه توقف معنای آیلت قرآن بر روایات؛
- حجیت تفسیر علمی قرآن.

۴. نشست‌های قرآنی مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام (۲)

کتاب حاضر حاصل پیاده‌سازی، غنی‌سازی و مستندسازی و نیز چکیده‌نگاری نشست‌های برگزار شده به عنوان پیش‌همایش بزرگداشت آیت‌الله العظمی فاضل لنکرانی رحمه‌الله است که در شهرهای قم، مشهد، تهران، اصفهان، گرگان و کرمان برگزار شده است و به عنوان نشست‌های قرآنی مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام (۲) ویژه

همایش به چاپ رسیده است. عناوین نشست‌ها به شرح ذیل است:

- تحلیل روش‌شناختی کتاب مدخل التفسیر با تمرکز بر پاسخگویی به شبهات قرآنی؛

- ارتباط طلبگی و قرآن؛ اعجاز قرآن در اندیشه آیت‌الله العظمی فاضل لنکرانی رحمه‌الله؛

- نقش روایات و عقل در تفسیر از منظر آیت‌الله العظمی فاضل لنکرانی رحمه‌الله؛

- بررسی منابع تفسیر و جمع قرآن در اندیشه آیت‌الله العظمی فاضل لنکرانی رحمه‌الله؛

- خلأهای پژوهش و راه‌های برون‌رفت از آن با تمرکز بر موضوع همایش؛

- جامعیت علمی معظم‌له و جایگاه قرآن و وجوه تحدی از نظر آیت‌الله

العظمی فاضل لنکرانی رحمه‌الله؛

- اهم دیدگاه‌های علوم قرآنی معظم‌له؛

- روایات تفسیری؛ حجیت مطلق، نسبی یا عدم حجیت؛

- نقد اندیشه نقد متن جیمز بلمی بر مبنای دیدگاه آیت‌الله العظمی فاضل لنکرانی رحمه‌الله.

۵. نشست‌های قرآنی مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام (۳)

سومین مجلد از مجموعه نشست‌های قرآنی مرکز است که با نام «نشست‌های قرآنی مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام (۳) منتشر شده است.

این اثر که به کوشش اساتید محترم حجج اسلام و المسلمین آقایان محسن

قمرزاده و حسین شم‌آبادی گردآوری و تنظیم گردیده، شامل متن نشست‌های شش‌گانه مرکز فقهی درباره مسائل قرآنی با عناوینی، همچون قواعد خاص تفسیر تنزیلی موضوعی، فقه القرآن و عرصه‌های پژوهش، مرجعیت علمی قرآن در علوم سیاسی، توسعه مساحت تفسیر تطبیقی، محوریت نداشتن قرائات هفت‌گانه در اثبات تواتر، و جهاد ذبی است.

۶. چکیده مقالات همایش ملی دیدگاه های علوم قرآنی آیت الله العظمی فاضل لنکرانی

مجموعه حاضر به چکیده مقالات برتر همایش ملی دیدگاه های علوم قرآنی آیت الله العظمی فاضل لنکرانی اختصاص دارد. جامعه علمی با بعد فقهاتی و اصولی ایشان تا حدودی آشناست تا جایی که دیدگاه های فقهی و اصولی معظم له از جایگاه ویژه ای میان متخصصان فن

برخوردار است؛ اما دیدگاه های وی در مباحث علوم قرآنی به رغم قوت و اتقان علمی چندان شناخته شده و مورد مراجعه پژوهشگران نیست. این همایش با استقبال با شکوه اساتید، طلاب، دانشجویان، قرآن پژوهان حوزه و دانشگاه در امر برزگاری پیش نشست های تخصصی و مقاله نگاری مواجه شد. عمده مقالات واصله براسا کتاب شریف «مدخل التفسیر» با رویکردهای تبیینی، تطبیقی، استخراجی، انتقادی و بینا رشته ای سامان پذیرفت. مجموعه حاضر مشتمل بر چکیده ای برگزیده همایش است.

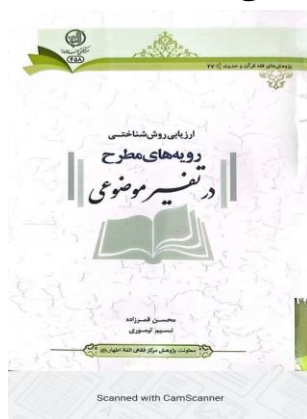
کتاب در قالب شش بخش به شرح ذیل سامان یافته است:

- بخش اول: اعجاز
- بخش دوم: جمع قرآن و قرائات
- بخش سوم: اصول و مبانی تفسیر
- بخش چهارم: تحریف ناپذیری
- بخش پنجم: ظاهر و باطن، محکم و متشابه، ناسخ و منسوخ
- بخش ششم: متفرقه

۷. فقه القرآن در اندیشه آیت الله العظمی فاضل لنکرانی (مبانی، قواعد و نظام مسائل)

این پژوهش، با هدف دست یابی به نظام مسائل و اولویت های پژوهشی کتاب فقه القرآن حضرت آیت الله العظمی فاضل لنکرانی انجام گرفته است و می کوشد تا با بهره گیری مناسب از مباحث این کتاب به جهت دهی پژوهش ها در راستای نیازها و اولویت های فقه القرآن بپردازد. استخراج نظام مسائل این کتاب شریف به عنوان یک برنامه راهبردی، آغازی است برای همایش فقه القرآن که در آینده در مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام برگزار خواهد شد و دانش پژوهان رشته های مختلف را با بایسته های پژوهشی و تولید دانش در این زمینه آشنا می کند.

در این پژوهش سعی شده است تا با توجه به روش های گوناگون پژوهش همچون پژوهش های توصیفی، تبیینی، تکمیلی، انتقادی، تطبیقی (درون مذهبی، برون مذهبی)، میان رشته ای، تنزیلی (به ترتیب نزول قرآن) موضوعات فقه القرآن مورد بررسی قرار گیرد و بایسته های پژوهشی در سه زمینه ی طرح های جامع پژوهشی، پایان نامه ها و مقالات برای جامعه علمی استخراج گردد.

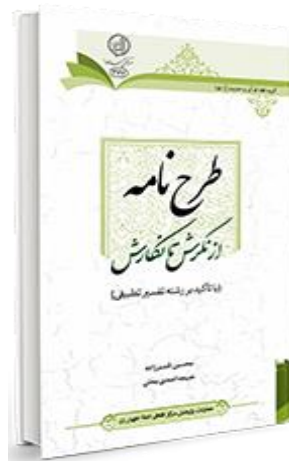
۸. ارزیابی روش شناختی رویه های مطرح در تفسیر موضوعی

این کتاب با یک روش پژوهشی نو در مطالعات تفسیر تطبیقی تلاش دارد ضمن عرضه رویه های مختلف در تفسیر موضوعی و معرفی آنها از ابعاد مختلف چون مبانی، خواستگاه و مدل تحلیلی و گزینش آیات به

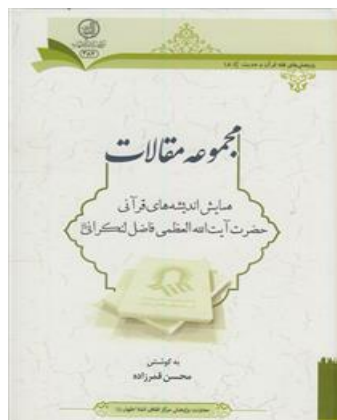
مقارنه و مقایسه این رویه ها پرداخته و هرکدام از آن ها را مورد سنجه قرار می دهد. این کتاب توانایی تدریس در رشته های تخصصی مرتبط را دارد.

۹. طرحنامه؛ از نگرش تا نگارش (با تاکید بر رشته تفسیر تطبیقی)

کتاب حاضر، تمام مراحل طرح نامه از نگرش تا نقطه نهایی نگارش را در سه ساحت مسئله داری، مسئله یابی و مسئله نویسی، مبنای کار خود قرار داده است. هر چند رویکرد کتاب و جهت گیری مثال ها ناظر به رشته تفسیر تطبیقی در مقطع سطح چهار حوزه یا دکتری دانشگاه است، اما به جهت آموزش کاربردی در

این زمینه، برای سایر رشته های علوم انسانی نیز قابل بهره برداری است و موجب کسب مهارت، عملیاتی سازی و شکوفایی استعدادها و توانایی های دانش پژوهان خواهد گردید.

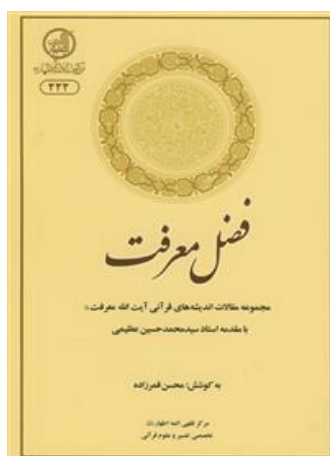

۱۰. مجموعه مقالات همایش اندیشه های قرآنی حضرت آیت الله فاضل لنکرانی

همایش دیدگاه های علوم قرآنی آیت الله العظمی فاضل لنکرانی رحمته الله علیه با دریافت ۳۵۰ مقاله از اندیشوران حوزوی و دانشگاهی در سال ۱۳۹۸ شمسی به کار خود پایان داد. کتاب حاضر حاوی بخشی از مقالات فاخر

گزارش توصیفی منشورات فقه قرآن و حدیث □ ۳۷

و برگزیده در این همایش می‌باشد که بر اساس ضوابطی چون کسب رتبه برگزیده در همایش و چاپ در نشریات معتبر انتخاب شده‌اند. مهم‌ترین موضوعات مقالات بر مدار دیدگاه‌های علوم قرآنی معظم‌له در مباحثی چون: اعجاز، قرائات، منابع تفسیری تحریف‌ناپذیری و... است.

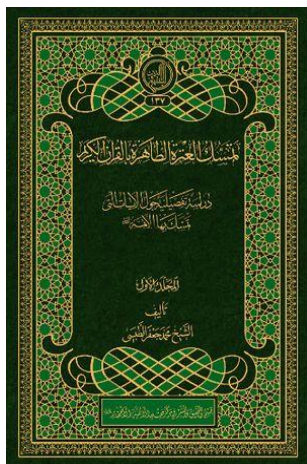
۱۱. فضل معرفت (مجموعه مقالات اندیشه‌های قرآنی آیت الله معرفت)

آیت الله معرفت از جمله علمای عصر حاضر است که در عرصه علوم قرآنی و تفسیر، پژوهش‌های ارزشمندی از خود به یادگار گذاشته است. آثاری همچون «التمهید فی علوم القرآن»، «الشبهات و الردود»، «التفسیر و المفسرون فی ثوبه القشيب» و «التفسیر الاثری الجامع» و

تعدادی از قرآن‌پژوهان بخش تخصصی تفسیر و علوم قرآنی مرکز فقهی ائمه اطهار (ع) مقارن با دهمین سالگرد رحلت این دانشمند بزرگ و مفسر جلیل‌القدر اقدام به نگارش مقالاتی درباره دیدگاه‌های علوم قرآنی و تفسیری ایشان نموده‌اند که در کتاب حاضر به زیور طبع آراسته گردیده است.

کتاب‌های فقه ثقلین

ردیف	نام کتاب	تعداد جلد	نویسنده	تاریخ چاپ
۱	مسند جابر بن یزید جعفی	۱	محمدجعفر طبسی	۱۴۰۳
۲	درسنامه امامت اهل بیت در قرآن	۱	حامد میرزاخان	۱۴۰۲
۳	برترین صحابی (افضلیت امیرالمومنین عند الصحابه و التابعین و غیرهم)	۱	سلمان بهجتی اردکانی	۱۴۰۰
۴	رجال الشيعة في الصحاح الستة	۱	محمدجعفر طبسی	۱۳۹۳
۵	تمسک العتره الطاهره بالقران الکریم	۷	محمدجعفر طبسی	۱۳۹۲
۶	افضلیت الامام امیرالمومنین(ع) عند الصحابه و التابعین و غیرهم	۱	محمد جعفر طبسی	۱۳۹۷
۷	آیات الولاية: دراسة تفضیلیه حول الآیات التي نزلت بشأن الامام امیر المومنین و اهل بیت النبوه	۱	محمد جعفر طبسی	۱۳۹۶
۸	الرواه عن الاثمه الهدی من اهل السنه (عنوان اولیه؛ الراون من اهل السنه عن ائمه اهل البيت)	۱	محمد جعفر طبسی	۱۴۰۲
۹	فقه القرآن مستخرج من مولفات آیه العظمی الشیخ محمد الفاضل اللنکرانی	۲	سید صمدعلی موسوی- رضا علی مهدوی	۱۳۹۸
۱۰	موسوعه الاعتکاف (دراسة قرآنیه، روایتیه، فقهیه، الخلاقیه، تاریخیه)	۲	محمدامین پورامینی	۱۳۹۵
۱۱	موسوعه احکام المسجد فی فقه المقارن ج ۱	۱	ابراهیم بهشتی دامغانی	۱۴۰۲
۱۲	مسند سهل بن زیاد الأدمی، من أصحاب الإمام الجواد و الهادی و العسکری علیهم السلام	۵	محمد جعفر طبسی	۱۳۹۶۳
۱۳	امامت اهل بیت در قرآن	۱	محمد جعفر طبسی	۱۳۹۵
۱۴	موسوعه تطبیقات القواعد الفقهیه؛ قاعدتا المیسور و نفی السبیل	۱	علی سعیدی	۱۳۹۴
۱۵	موسوعه عقائد الاثمه الاطهار علیهم السلام ؛ معرفه الله	۱	علاء الحسون و گروه همکاران	۱۳۹۳

۱. تمسک العترة الطاهرة بالقرآن الكريم

عنوان موسوعه‌ای مفصل در ۷ جلد است. این اثر قرآنی - حدیثی، آن دسته از احادیث اهل بیت علیهم‌السلام را که در تبیین «احکام شرعی»، «اصول عقاید» و «موضوعات اخلاقی»، به آیات قرآن استناد نموده‌اند، گردآوری کرده و با بهره‌گیری از منابع مختلف فقه الحدیث مانند: استقصاء الاعتبار نوه شهید ثانی، روضة المتقین محمدتقی مجلسی، مرآة العقول و ملاذالاحیاء

محمدباقر مجلسی، شرح اصول کافی مازندرانی، شرح اصول کافی ملاصدرا و الوافی فیض کاشانی، به شرح این احادیث همّت گماشته است.

کتاب «تمسک العترة الطاهرة» در هفت جلد سامان یافته است:

جلد ۱ و ۲: احادیث مربوط به موضوعات متعدد فقهی - از طهارت تا حدود و دیات - است که با محوریت کتاب ارزشمند «وسائل الشیعة» شیخ حرّعاملی، از «طهارت» آغاز و به کتاب «الدیات» ختم شده است.

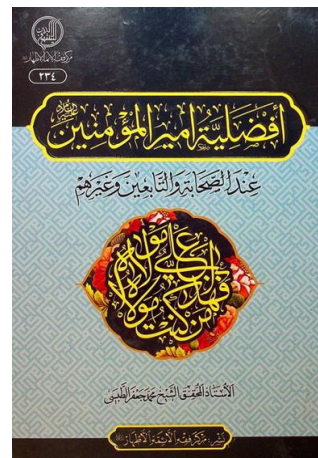
نویسنده مقدمه‌اش را با حدیث متواتر ثقلین آغاز کرده و در ادامه، نکات مهمی را درباره روش کار خود توضیح داده است. از جمله آنها اشاره به ۳۲ کلیدواژه در متن روایات عترت علیهم‌السلام است که بیان‌گر کیفیت استدلال امامان علیهم‌السلام به آیات قرآن است. به گفته نویسنده، «امام علیهم‌السلام ابتدا حکم فقهی را مطرح نموده و سپس به آیه شریفه استناد فرموده است.» همچنین مطابق با پژوهش نویسنده، مجموع آیاتی که در تبیین احکام شرعی، مورد استناد اهل بیت علیهم‌السلام قرار گرفته‌اند، ۷۷۴ آیه است.

جلد ۳، ۴، ۵، ۶: دربردارنده احادیث اهل بیت علیهم السلام درباره اصول عقائد است. موضوعات اعتقادی مطرح شده در این سه جلد - که با محوریت کتاب ارزشمند «بحارالانوار» علامه مجلسی رحمه الله بوده - عبارتند از: توحید، عدل، معاد، نبوت، امامت. بر اساس شماره گذاری آیات در مجلدات ۳-۵، مجموعه آیاتی که در موضوعات اعتقادی مورد استناد اهل بیت علیهم السلام قرار گرفته، بالغ بر ۶۸۵ آیه است. جلد ششم مقدمات فنی چاپ را طی می کند و هنوز منتشر نشده است.

جلد ۷: مشتمل بر احادیث اهل بیت علیهم السلام در زمینه مباحث اخلاقی است. در این مجلد - که فعلا در مرحله نگارش و تنظیم است - با محوریت و ترتیب سوره های قرآن، آن دسته از روایاتی که با استشهاد به آیه قرآن به تبیین موضوع اخلاقی، پرداخته؛ گردآوری شده است.

۲. افضلیت الامام امیرالمومنین علیه السلام عند الصحابه و التابعین و غیرهم

بی تردید امام علی علیه السلام پس از رسول خدا صلی الله علیه و آله نسبت به صحابه بلکه همگان، اعلم و افضل بوده است. با اثبات افضلیت آن حضرت، بحث امامت و خلافت بلافصل امیرالمومنین علیه السلام حل خواهد شد.

اهمیت این امر، نویسندگان را بر آن داشته

است تا ۵۹۲ راوی از قرون مختلف را معرفی کند که در مورد افضلیت آن امام همام، حدیث نقل کرده اند. کتاب با معرفی صحابه و احادیث آنها آغاز می شود و معرفی دیگر محدثان، قرن به قرن تا قرن هفتم ادامه می یابد. راویان در هرگروه

گزارش توصیفی منشورات فقه قرآن و حدیث □ ۴۱

به ترتیب الفبایی است و از ابویوب انصاری آغاز و به عبدالله بن رفاعه شافعی (در قرن هفتم) پایان می یابد.

در مورد هر راوی سه امر مد نظر بوده است:

یک) شخصیت و وثاقت راوی با استفاده از نوشته های ذهبی و مزنی و دیگر رجالیان؛

دو) اشاره به طبقه ی راوی و راویان از او و کسانی که از آنها حدیث نقل کرده است؛

سه) نقل حدیث او در مورد فضیلت امام علی علیه السلام.

بیشتر راویان، از اهل سنت هستند. بسیاری از اینان بیش از یک حدیث در فضیلت امام علی علیه السلام نقل کرده اند اما مؤلف معمولاً به یک حدیث آنها بسنده کرده است.

نویسنده در مقدمه، اوصاف و القاب این راویان را یکجا در اختیار قرار داده که تعدادشان به ۳۰۸ مورد می رسد؛ اوصافی از قبیل فقیه الفقهاء، فاضل، الامام الحبر، عالم اهل المدینة، سید التابعین فی زمانه، من بحور العلم، اعلم بالقرآن، مفتی المدینة فی زمانه، لا نزاع فی ثقته و...

۳. برترین صحابی (افضلیت امیرالمومنین عند الصحابه و التابعین و غیرهم)

کتاب «افضلیة امیرالمؤمنین عند الصحابة و التابعین» با تتبع در منابع اهل سنت بیش از ششصد حدیث از این نوع احادیث را نقل نموده است. در نوشتار حاضر بیش از یکصد و پنجاه حدیث از آن کتاب انتخاب و ترجمه شده

است. از مجموع این احادیث برتری کمالات آن حضرت بر محاسن دیگران جز پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله استفاده می‌شود.

روشی که برای دستیابی به هدف مذکور استفاده شده نقل مستقیم احادیث است. در این راستا احادیث پنجاه نفر از صحابه و صد نفر از تابعین در پاورقی آورده شده و ترجمه آنها در متن بیان شده است.

در تبیین شخصیت هریک از این صد و پنجاه نفر، از منابع معتبر اهل سنت همچون آثار ذهبی و مزّی استفاده شده است. توجّه به طبقه راویان احادیث و جایگاه آنان در علم رجال، میزان اعتبار رجال احادیث را برای خوانندگان آشنا به علم حدیث روشن ساخته است. توضیحاتی که ذیل برخی احادیث از بزرگان و معاریف اهل سنت بیان شده بر غنای محتوایی کتاب افزوده و اظهار نظر مؤلف در بعضی مواضع، شناخت حقیقت را سهل‌تر نموده است.

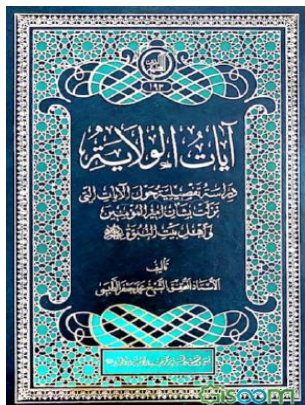
نتایج پژوهش حاضر عبارتند از:

یکم. اعتقاد به افضلیّت و اعلمیّت امیر مؤمنان علی علیه السلام بر سایر صحابه، مختصّ شیعیان و پیروان مکتب اهل بیت علیهم السلام نیست زیرا نقل و بیان چنین اعتقاد صحیحی در منابع اهل سنت نیز به وفور یافت می‌شود.

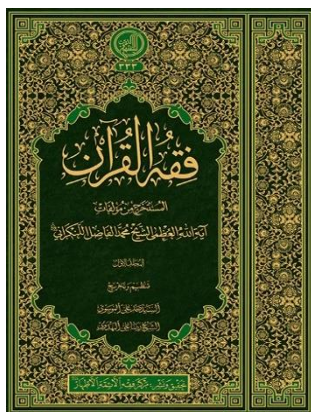
دوم. عدم اعتقاد برخی از مسلمانان به برتری امیر مؤمنان علی علیه السلام ناشی از نا آگاهی آنها نسبت به منابع معتبر اسلامی است.

سوم. توجّه نخبگان، فرهیختگان و عموم پیروان مذاهب اسلامی به اعتقاد مذکور، موجب ایجاد رهیافتی جدید در قرابت فکری و عقیدتی بین پیروان مذاهب اسلامی و تقویت روحیه وحدت بین مسلمانان خواهد شد.

۴. آیاتُ الولاية

کتابی است در تفسیر هزار و یک آیه از قرآن مجید که به عقیده مؤلف در حق ائمه اطهار علیهم السلام نازل شده و پیرامون موضوع ولایت و امامت از جنبه‌های قرآنی پرداخته است. همچنین مؤلف آیاتی را که در باب ولایت امام علی علیه السلام و خاندان وی نازل گشته، یک یک برمی‌شمارد.

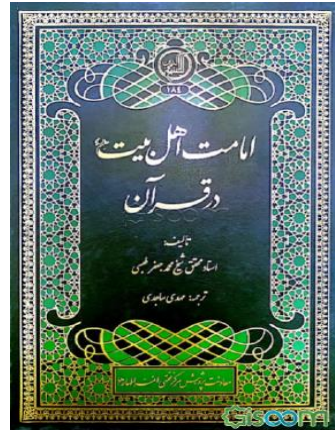
۵. فقه القرآن المستخرج من مؤلفات آية الله العظمى الشيخ محمد الفاضل لنكراني رحمته الله

این کتاب ارزشمند مشتمل بر آیاتی است که مرجع فقید، فقیه عالیقدر حضرت آیت الله العظمی فاضل لنکرانی رحمته الله آن آیات را در کتب خود به نحوی مورد استشهاد یا استناد قرار

داده‌اند؛ گاهی برای تفسیر و توضیح آیات و بیان شأن نزول آنها، گاهی برای استنباط احکام شرعی، و گاهی برای استدلال در مسائل اصولی و قواعد فقهی. این کتاب گرانسنگ که توسط دو تن از محققان مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام به نام‌های سید صمدعلی موسوی - رضا علی مهدوی به رشته تحریر درآمده، در دو جلد به زیور طبع آراسته شده و در اختیار علم پژوهان قرار گرفته است.

۶. امامت اهل بیت علیهم السلام در قرآن

امامت اهل بیت علیهم السلام، ترجمه «آیات الولاية» شیخ محمد جعفر طبسی، در جهت تبیین آیاتی از قرآن کریم است که در آنها به مسئله ولایت و امامت اهل بیت علیهم السلام پرداخته شده است. این کتاب توسط مهدی ساجدی به قلمی روان به فارسی ترجمه شده است.

نویسنده در این کتاب کم نظیر در صدد برآمده تا ضمن تفسیر و تبیین آیات، به چگونگی اثبات مسئله ولایت و امامت اهل بیت علیهم السلام به وسیله آیات قرآن کریم پرداخته و در مواردی که نسبت به دلالت آیات شبهاتی مطرح است، به طور مستدل و با استناد به کلام بزرگان و مفسرین، از خاصه و عامه به این شبهات پاسخ گوید.

از نگاه نویسنده، تنها هدف از طرح این موضوع، اثبات ولایت و خلافت بلا فصل امام امیر المؤمنین علی علیه السلام و دیگر امامان علیهم السلام است و این هدف از طریق آیات قرآن کریم صورت می پذیرد. البته در این مجموعه به روایاتی نیز اشاره شده که متضمن فضائل و مناقب اهل بیت علیهم السلام است و ارتباطی به خلافت ندارد و این روایات اندک هستند.

نویسنده، آیات فراوانی را که دلالت بر امامت اهل بیت دارد، گردآوری و دیدگاه علمای شیعه و سنی را در رابطه با آنها ذکر کرده است. آیه ۷۴ سوره فرقان «وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا»، آخرین آیه است که حاکم حسکانی حنفی (متوفی قرن

پنجم) در روایتی منقول از رسول الله ﷺ، مراد از آن را علی علیه السلام دانسته است.

۷. درسنامه امامت اهل بیت در قرآن

این اثر ارزشمند اعتقادی در واقع متن کتاب امامت اهل بیت علیه السلام در قرآن است که تاکنون مکرر به طبع رسیده و در ۱۰ مرکز علمی حوزه و ۴ دانشگاه تدریس می شود؛ اما به شیوه کتاب آموزشی و درسی نبوده و با درخواست و اصرار عده ای از اساتید و با عنایات خاص آیت الله محمدجواد فاضل

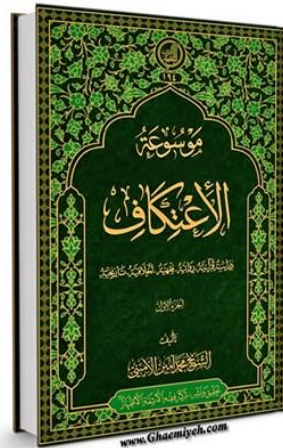
لنکرانی، بر آن شدیم تا این کتاب را به صورت کتاب درسی نگارش کنیم و جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای حامد میرزاخان مسئولیت این مهم را برعهده گرفته و آن را در ۳۹ درس به رشته تحریر درآورد.

در این اثر گرانسنگ، مباحثی همچون، مباحث تفسیری آیاتی مانند آیه تطهیر، آیات ولایت، آیه خاتم بخشی، آیه ابلاغ، آیه اکمال و سایر آیات مربوط به ولایت و امامت، بحث و بررسی تفصیلی شده و به شبهات در این زمینه، به صورت مستدل پاسخ داده شده است.

۸. موسوعه الاعتكاف: دراسه قرآنيه، روائيه، فقهيه، اخلاقيه و تاريخيه

کتاب حاضر جلد دوم کتاب دو جلدی موسوعه الاعتكاف می باشد. جلد دوم که به زبان عربی نوشته شده است درسه قرآنیه، روایه، فقهیه، اخلاقیه، تاریخیه است که ادامه فصل دوم از جلد اول می اشد. نویسنده در این کتاب به مسئله اعتكاف و احادیث و آثار

اهل سنت در این رابطه چون اعتكاف ائمه، اعتكاف امام حسن، اعتكاف امام حسین و ... پرداخته است.

۹. موسوعه احكام المسجد فی الفقه المقارن

نگارنده اثر با جمع آوری مباحث پراکنده فقهی درباره مسجد در کتب مختلف به صورت منسجم و فصل بندی مناسب، توانسته اثر بدیعی در حوزه خود به وجود آورد. از ویژگی ها و امتیازات این کتاب، استفاده از منابع دست اول و بسیار گسترده از

فقه‌های درجه یک و مطرح مذاهب خمس است.

جلد اول موسوعه احکام مسجد در فقه مقارن تالیف حجت‌الاسلام والمسلمین ابراهیم بهشتی دامغانی در ۵۸۸ صفحه به زبان عربی به همت مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام به زیور طبع آراسته شد.

این موسوعه با جمع آوری مباحث پراکنده فقهی درباره مسجد در کتب مختلف به صورت منسجم و فصل بندی مناسب، توانسته اثر بدیعی در حوزه خود به وجود آورد. از امتیازات این کتاب استفاده از منابع دست اول و بسیار گسترده از فقه‌های درجه یک و مطرح مذاهب خمس است.

اولین موضوع این کتاب درباره شرایط تحقق مسجد از جمله وقف مسجد است که از دیدگاه مذاهب پنج‌گانه بررسی و از زوایای گوناگون بحث شده است. در ادامه به ۱۱ آیه درباره مسجد از نگاه مذاهب فقهی پرداخته که از مباحث جالب آن بناء بر قبور، زینت مسجد و منزلت مسجد است.

اهتمام به تعمیر و نظافت مسجد، تفاوت مسجد با مصلی، حضور مستمر در مسجد، ثواب فراوان نماز خواندن در مساجد، حکم مجاوران مسجد، مسجد محل تعلیم و تربیت، اعتکاف در مسجد، احکام اذان و مؤذن، احکام امام جماعت مسجد، آداب ورود، سکون و خروج از مسجد، مکروهات و منهیات مسجد از دیگر مباحث این کتاب است که با بیان فتاوی مذاهب مختلف به مباحث این کتاب تنوع خاصی بخشیده و کتاب سترگی را در فقه مقارن با موضوع مسجد پدید آورده است.

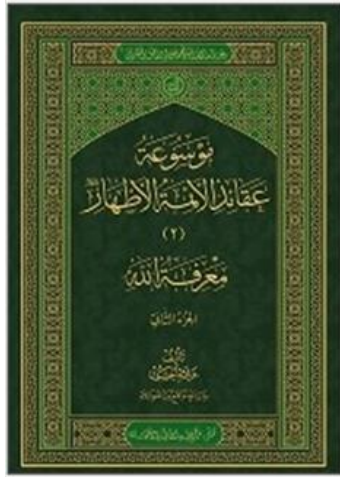
۴۸ □ گروه آموزشی، پژوهشی فقه قرآن و حدیث

۱۰. موسوعه تطبیقات القواعد الفقهیه: قاعدتا المیسور و نفی السبیل

پژوهشی در مورد تطبیق قواعد مختلف فقهی و بیان کارکردهای این قواعد در تبیین احکام شرعی است. در این اثر به بحث ابعاد مختلف دو قاعده فقهی به نامهای قواعد میسور و نفی سبیل و تطبیق آن بر مسائل مختلف فقهی پرداخته شده و موارد استعمال این دو قاعده در فقه شیعه امامیه

بررسی شده است. نویسنده نخست کلیاتی از قواعد فقهی و مفهوم آنها ارایه نموده و مشهورترین قواعد فقهی را به صورت اجمالی معرفی نموده است. آن گاه به شرح مفاد قاعده میسور پرداخته و ادله شرعی و مستندات فقهی و روایی این قاعده را استخراج نموده است. در ادامه وی به موارد کاربرد قاعده میسور اشاره کرده و استعمال این قاعده توسط فقهای امامیه را در مورد مسائلی مانند: خصال کفار روزه، احکام میت، وضو، غسل، طهارت و نجاست، نماز و ... بیان کرده است. در ادامه به تبیین قاعده نفی سبیل پرداخته و ضمن بیان ادله و مستندات شرعی این قاعده به بیان موارد کاربرد آن در مربوط به حکومت، حج، جهاد، وقف، وصیت، ارث، ازدواج و ... را بررسی نموده است. در بخش دیگری از این نوشتار نویسنده به مقایسه دیدگاههای فقهی شیعه امامیه با فقهای فقه چهارگانه اهل سنت در مورد این دو قاعده فقهی پرداخته است.

۱۱. موسوعة عقائد الاثمة الاطهار/ معرفة الله (جزء الثاني)

مجموعه ای از احادیث شیعه در زمینه ی معرفت الهی است. نویسنده پس از جمع آوری احادیث در موضوع شناخت خداوند، آنها را بصورت موضوعی دسته بندی و برای هر دسته، عنوانی را برگزیده است و آنها را به ترتیب الف بایی در این کتاب عرضه کرده است. نویسنده در گزینش احادیث مربوط به خداشناسی، کتاب هایی را مد

نظر قرار داده که از قرن نخست تا قرن هفتم به نگارش در آمده اند.

به منظور پرهیز از اطالة مقال، برای هر حدیث به ذکر یک منبع بسنده شده است. در درجه ی اول، کتب اربعه مورد توجه بوده و پس از آن، قدیمی تر بودن منبع، ملاک ذکر مأخذ بوده است. در میان کتاب های کهن، اعتبار آنها نیز مورد توجه قرار گرفته است.

هنگام نقل احادیث، گاه عین عبارت نقل شده و گاه گردآورنده به منظور خوش خوان شدن، ناچار به تصرف در عبارت شده است. به منظور تشخیص، هرکدام که عین عبارت حدیث بوده، از گیومه استفاده شده و در غیر این صورت علاوه بر استفاده نکردن از گیومه، در پاورقی قبل از ذکر منبع کلمه ی «انظر» نوشته شده است.

عنوان های آغازین کتاب بدین قرارند: آلاء الله، آیات الله، ابدیة الله، احاطة الله، احدیة الله، احسان الله، اختیارالله و...

کتاب با این عناوین خاتمه می یابد: وصف الله، وعد الله، وفاء الله، وقار الله، ولایة الله، ید الله.

١٢. رجال الشيعة في الصّحاح الستة

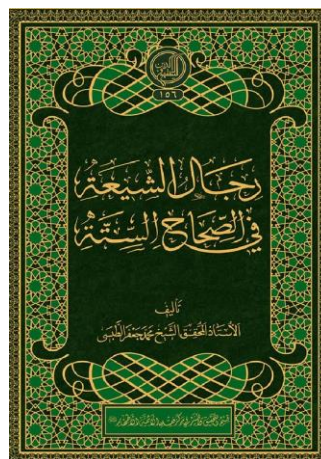
در این کتاب، راویان شیعه در صحاح سته
ی اهل سنت (صحیح بخاری، صحیح
مسلم، سنن ابوداود، سنن ترمذی، سنن
نسائی و سنن ابن ماحه) معرفی شده اند .

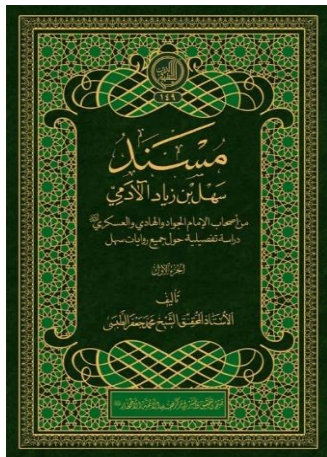
یکی از اسباب جرح راوی از نظر برخی عالمان اهل سنت، تشیع راوی است! نویسندگان در این کتاب با معرفی ۱۴۰ راوی از راویان شیعه در صحاح ششگانه، وثاقت

آنها را نشان داده است. راویان به ترتیب الفبایی معرفی شده اند؛ از ابان بن تغلب آغاز و به یونس بن خباب اسیدی پایان می یابد و سپس سه تن از راویان که به کنیه شهرت دارند، ذکر شده است.

بنای نویسندگان در معرفی هر راوی، در نظر گرفتن امور زیر بوده است:

- شخصیت و وثاقت راوی،
- تشیع راوی،
- طبقه و روایات راوی،
- آدرس روایات راوی در صحاح ششگانه،
- معرفی مختصر راوی از منابع رجال شیعه.

۱۳. مسند سهل بن زیاد الآدمی

نوشته محمدجعفر طبسی است که در پنج جلد، روایات نقل شده توسط سهل را به ترتیب ابواب فقهی و اصول عقاید شیعی گردآوری کرده است.

ابوسعید سهل بن زیاد آدمی (زنده در ۲۵۵ق)، از محدثان شیعه در قرن سوم قمری است. او از امام جواد علیه السلام، امام هادی علیه السلام و

امام حسن عسکری علیه السلام روایت نقل کرده است. محقق (طبسی) در مقدمه کتاب، دیدگاه‌های گوناگون را درباره احادیث سهل و باورهایی که او را به غلو متهم می‌کند، بررسی کرده است؛ او به اخراج سهل به دست احمد بن محمد بن عیسی اشعری اشاره نموده و آرای عالمان شیعی را در تضعیف، توثیق و توقف سهل دسته‌بندی می‌کند؛ کسانی چون ابن غضائری و شیخ طوسی او را تضعیف کرده و کسانی چون شیخ مفید، شیخ طوسی، بحر العلوم، حائری و حرّ عاملی او را توثیق نموده و کسانی مانند نجاشی، تفرشی، ابن طاووس از رأی درباره او بازایستاده‌اند. محمدجواد لنکرانی نیز، که بر کتاب تقریظ نوشته، او را راوی موثقی برشمرده است. نگاه نویسنده نیز همین است و سهل را از کسانی می‌داند که بار علم و حدیث را به دوش کشیده‌اند.

طبسی در جلد اول، دوم و سوم، حدیث‌های سهل را در مباحث فقهی، از باب طهارت تا حدود و دیات، به ترتیبی که در «وسائل الشیعه» آمده، گرد آورده است. جلد چهارم در باب توحید، نبوت، عدل و معاد و جلد پنجم

درباره «امامت» است که افزون بر آن، احادیث سهل را در باب تاریخ امامان علیهم السلام به همراه برخی از حدیث‌هایی که در جلد دوم نیامده، در این جلد فراهم آورده است.

روش طبسی این‌گونه است که روایات سهل را با سند کامل آورده و با شرحی از کتاب‌های «مرآة العقول» و «بحار الأنوار» (علامه مجلسی)، «الوافی» (فیض کاشانی) و «شرح اصول کافی» (مازندرانی) همراه نموده است. البته، او از آوردن روایت تکراری (مگر گاهی به تناسب باب) خودداری کرده است.

مقالات منتشر شده در فصلنامه‌های خارج از مرکز

ردیف	عنوان مقاله	نویسنده	نوع مقاله	تاریخ چاپ	نشریه
۱	بررسی حسن تعابیر برگزیده نهج البلاغه بر اساس سطح دوم مدل گارسس (مطالعه موردی: ترجمه فیض الاسلام، شهیدی، دشتی، جعفری، انصاریان، مکارم شیرازی)	خدیجه احمدی بینش*، محسن قمرزاده	علمی پژوهشی	زمستان ۱۴۰۱	نشریه مطالعات ادبی متون اسلامی
۲	ارزیابی روش شناختی سبک تفسیر موضوعی داده بنیاد	محسن قمرزاده*، نسیم تیموری	پژوهشی	پاییز ۱۴۰۱	پژوهشنامه معارف قرآنی
۳	بررسی رویکرد تطبیقی محمد هادی معرفت با تأکید بر تفسیر الاثری الجامع	آقای دکتر قمر زاده	آقای دکتر قمر زاده	۱۴۰۰/۲/۸	پژوهشنامه مذاهب اسلامی
۴	ادله قرآنی و روایی تأثیرات تعامل فقه و تربیت در ابعاد فردی و اجتماعی	آقای دکتر قمر زاده	تخصصی	۱۴۰۰/۵/۵	مطالعات فرهنگی و اجتماعی قرآن
۵	تقارب فرهنگی بومی در ایجاد صلح جهانی	آقای دکتر قمر زاده	تخصصی	۱۴۰۰/۶/۲۲	به زبان انگلیسی
۶	ارزیابی توصیفی آثار تربیت اخلاقی قرآن بنیان	آقای دکتر قمر زاده	ترویجی	۱۴۰۰/۱/۱۵	مطالعات اجتماعی و تربیتی قرآن و عترت
۷	ارزیابی و نقد دیدگاه‌های علامه طباطبائی قاضی عبد الجبار و قاضی باقلانی در رویکردهای مختلف در مسئله امامت	آقای دکتر قمر زاده	تخصصی	۱۴۰۰/۲/۲۸	پرتو وحی / دانشگاه مفید

نشست‌های علمی گروه

عنوان نشست	تاریخ نشست	دبیر نشست	ارائه دهنده	ناقد/ناقدان
فقه القرآن و عرصه‌های پژوهش	۱۳۹۹/۱۱/۶	حسین شم آبادی	دکتر محسن قمرزاده	-
واکاوی ظرفیت‌های فقهی مغفول مانده در آیات الاحکام ضرورت، روش دست‌یابی، نمونه‌ها	۱۴۰۰/۰۸/۲۳	دکتر حامد معرفت	خالد الغفوری	-
ملاک‌های توسعه‌پذیری آیات الاحکام	۱۴۰۰/۱۱/۳۰	حسین شم آبادی	سید جعفر صادقی فدکی	-
جامع‌نگری به قرآن در گستره الزامات فقهی حقوقی	۱۴۰۱/۰۴/۲۱	دکتر محسن قمرزاده	دکتر ولی الله نقی پور فر	-
مبانی، اصول و راه‌کارهای گسترش ظرفیت فقهی قرآن کریم	۱۴۰۱/۰۷/۱۸	دکتر محسن قمرزاده	آیت الله محمد عندلیب همدانی	-
سنت و حدیث در سنجه فقه	۱۴۰۳/۲/۲۵	ایمان ابراهیمی دستگردی	سید محمد کاظم طباطبایی	-
تفاوت روش استنباط در حوزه کلام و فقه	۱۴۰۳/۸/۲۱	ایمان ابراهیمی دستگردی	محمدتقی سبحانی	-

کرسی‌های ترویجی گروه

عنوان کرسی	تاریخ برگزاری	دبیر علمی	ارائه دهنده	ناقد/ناقدان
قواعد خاص تفسیر تنزیلی موضوعی	۱۳۹۹/۰۷/۲۳	دکتر محسن قمرزاده	عبدالکریم بهجت پور	علی اکبر بابایی دکتر محمد کاظم شاکر
مرجعیت علمی قرآن کریم در علوم سیاسی چیستی، چگونگی و چرایی	۱۳۹۹/۱۱/۱۸	حسین شم آبادی	دکتر محمد علی قاسمی	دکتر سید جواد حسینی خواه دکتر محسن قمرزاده

۵۶ □ گروه آموزشی، پژوهشی فقه قرآن و حدیث

توسعه مساحت تفسیر تطبیقی در آیات الاحکام	۱۴۰۰/۰۹/۲۵	حسین شم آبادی	دکتر غریبوی دکتر نجار زادگان	دکتر محسن قمرزاده
عدم محوریت قرائات هفت گانه در اثبات تواتر	۱۴۰۱/۰۳/۱۱	حسین شم آبادی	حبیب الله احمدی	محمد صادق یوسفی مقدم
روش های کشف جامعیت قرآن	۱۴۰۲/۰۲/۱۲	حسین شم آبادی	مصطفی کریمی	محمد صادق یوسفی مقدم دکتر محسن قمرزاده

طرح های پژوهشی گروه

ردیف	عنوان	نویسنده	توضیحات
۱	فقه القرآن از منظر آیت الله العظمی فاضل لنکرانی «مبانی - قواعد - نظام مسائل»	محمد رضا خانی	آماده چاپ
۲	درسنامه معاد در قرآن	سید مصطفی حسینی	در حال تدوین
۳	درسنامه جهاد ابتدایی در قرآن	طیبه حیاتی	در حال تدوین
۴	جمع آوری دیدگاه های علوم قرآنی آیت الله محمدجواد فاضل لنکرانی	محمد رضا عباسلو	در حال تدوین

بخش آموزش

مقدمه

در پرتو پیشرفت علم و تغییر سبک زندگی انسان عصر مدرن، مسایل وموضوعات چالشی پیش روی عالمان و فقیهان دین قرار گرفته است و هرروزه به نمونه های آن افزوده می شود، تا جایی که به جرت می توان مسایل نوپیدا را بیشتر از مسایل پیشین دانست؛ ازاین رو در راستای پاسخ گویی به مسایل مستحدثه، نیازمند تأسیس و تدوین فقه های تخ صصی و میان رشته ای هستیم تا بتوان با موضوع شناسی و بررسی عالمانه بر اساس ادل فقهی اصولی، حکم مسایل جدید را استنباط کرد.

گسترش روزافزون قلمرو علم فقه، پیدایش مسایل مستحدثه فراوان، پاسخ گویی به نیازهای فقهی روزآمد جامعه، برنامه ریزی برای رشد متوازن فقه در مسایل مورد ابتلای پزشکی در جهت نظام سازی و ارتقای توانایی پاسخ گویی و تعیین وظیفه مک ل فان، ضرورت ایجاد رشته و گرایش تخ صصی با عنوان فقه پزشکی را مطرح ساخته است که باید با مطالعه و بررسی پرسش های مبنایی و زیرساختی صورت پذیرد.

گروه مجازی انجمن فقه القرآن: در فضای مجازی ایتا گروهی با عنوان انجمن فقه القرآن تشکیل شد که با استقبال اساتید و پژوهشگران مواجه شد و در این مدت کوتاه حدود ۵۰۰ نفر در این گروه عضو شده اند که تعداد زیادی از اساتید و اندیشمندان فقهی و جمعی از پژوهشگران مطالب گروه را دنبال

۶۰ □ گروه آموزشی، پژوهشی فقه قرآن و حدیث

می‌کنند. هدف از تشکیل گروه به شرح ذیل می‌باشد:

۱. معرفی گروه فقه قرآن و حدیث و فعالیت‌های آن به جامعه علمی؛
۲. ایجاد بانک اساتید فقه القرآنی؛
۳. معرفی آثار فقهی قرآنی فاخر؛
۴. ارائه به روزترین اطلاعات به جامعه علمی از جمله نشست‌ها، کرسی‌ها و مقالات؛
۵. بهره‌گیری از ظرفیت اساتید در نشست‌ها و کرسی‌ها؛
۶. جذب پژوهشگران فقه القرآنی.

خلاصه اخبار منتشر شده در خبرگزاری‌ها

۱. به دنبال مرجعیت بخشی حقیقی قرآن در تمامی ابعاد فقهی هستیم.

The screenshot shows a news article on the website hawzahnews.com. The article is titled "به دنبال مرجعیت بخشی حقیقی قرآن در تمامی ابعاد فقهی هستیم" (We are looking for the authoritative part of the Quran in all aspects of jurisprudence). The author is identified as "مدیر گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی ائمه اطهار(ع)". The article discusses the importance of the Quran in Islamic jurisprudence and the need for a more authoritative and practical approach to its interpretation. It mentions the role of the Quran in the lives of the Ahl al-Bayt and the need for a more comprehensive and practical approach to its interpretation. The article also mentions the role of the Quran in the lives of the Ahl al-Bayt and the need for a more comprehensive and practical approach to its interpretation.

حجت الاسلام محسن قمرزاده

درست است که قرآن کریم جزو منابع قلمداد می شود، ولی شاید این آسیب را کما بیش می توان دید که با وجود اهتمام مراجع و بزرگان ما به قرآن، ولی این حس که قرآن هنوز جایگاه خود را با وجود این همه زحمات و تلاش های ارزشمند پیدا نکرده، وجود دارد. تلاش گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث این است که مرجعیت بخشی حقیقی در حوزه فقه در تمامی ابعاد فقهی خود که ما می توانیم متصور باشیم، داشته باشد. این ضرورت اصلی و مهمی است.

خبرگزاری حوزه: در راستای آشنایی هرچه بیشتر با گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام گفت و گوئی انجام داده ایم با حجت الاسلام محسن قمرزاده. مدیر این گروه پژوهشی که تقدیم خوانندگان می شود.

در را معرفی و درباره گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث گفتید.

محسن قمرزاده هستم و دروس تفسیر را در حوزه خواندم و در عرصه فقه و حقوق نیز تحصیلات دارم. در دانشگاه هم دانش آموخته طباطبائی دکترای قرآن و حدیث هستم.

۶۲ گروه آموزشی، پژوهشی فقه قرآن و حدیث

ارزشمند پیدا نکرده، وجود دارد. تلاش گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث این است که مرجعیت بخشی حقیقی در حوزه فقه در تمامی ابعاد فقهی خود که ما می‌توانیم متصور باشیم، داشته باشد؛ این ضرورت اصلی و مهمی است.^۱

۲. همایش ملی دیدگاه‌های علوم قرآنی آیت الله العظمی فاضل آغاز شد.

به گزارش خبرنگار خبرگزاری حوزه، همایش ملی دیدگاه‌های علوم قرآنی مرحوم آیت الله العظمی فاضل لنکرانی با عنوان «حوزه، مرجعیت و قرآن»، صبح امروز با حضور بیش از ۵۰۰ شخصیت حوزوی و دانشگاهی در مرکز فقهی ائمه اطهار (عج) در قم آغاز شد.

بر اساس این گزارش: این همایش که در سه نوبت صبح، بعد از ظهر و شب

1. <https://hawzahnews.com/xb7ZP>.

خلاصه اخبار منتشر شده در خبرگزاری ها □ ۶۳

برگزار می شود، در نوبت صبح آیات استادی، عضو شورای عالی حوزه های علمیه و محمدجواد فاضل لنکرانی، رئیس مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام، حجج الاسلام و المسلمین محمدی فر، استاد حوزه و دانشگاه و یوسفی مقدم، رئیس پژوهشکده علوم قرآن دفتر تبلیغات سخنرانی خواهند کرد.

۳. ۳۵۰ مقاله به همایش دیدگاه های علوم قرآنی آیت الله فاضل لنکرانی ارسال شد.

دبیر علمی همایش ملی «حوزه های علمیه، مرجعیت و قرآن کریم» گفت: ۳۵۰ مقاله به همایش حوزه های علمیه، مرجعیت و قرآن کریم با محوریت دیدگاه های علوم قرآنی آیت الله فاضل لنکرانی ارسال شد.

به گزارش خبرگزاری تسنیم از قم، حجت الاسلام محسن قمرزاده در نشست خبری با موضوع همایش دیدگاه های علوم قرآنی آیت الله فاضل لنکرانی که در سالن جلسات مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام برگزار شد، اظهار داشت: تاکنون ۳۵۰

۶۴ گروه آموزشی، پژوهشی فقه قرآن و حدیث

مقاله از ۶ ملیت به این همایش ارسال شده است که عمده‌ترین این مقالات از قم، خراسان رضوی، اصفهان و تهران است.

دبیر علمی همایش ملی «حوزه‌های علمیه، مرجعیت و قرآن کریم» افزود: از میان ۳۵۰ مقاله ۲۲۰ مقاله پذیرش شد که در این بین ۴۷ مقاله در سخنرانی ارائه می‌شود و ۶۸ مقاله امتیاز پوستر دریافت کرده است.

وی بیان کرد: در روز همایش ۱۲ کتاب رونمایی می‌شود که سه کتاب شامل مجموعه مقالات است، همچنین پنج ویژه‌نامه ویژه همایش تدوین شد که ارائه می‌شود.

۴. چرا آیات الاحکام به ۵۰۰ آیه محدود می‌شود؟ / توسعه آیات فقهی با نگرش جوانحی

چرا آیات الاحکام به ۵۰۰ آیه محدود می‌شود؟ توسعه آیات فقهی با نگرش جوانحی

میرزا محمد قزوینی

مدیر گروه پژوهش فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی اهل الطهارت گفت: جای سؤال است که چگونه آیات فقهی را منحصر به ۵۰۰ آیه می‌کنیم؟ اگر دایره فقه‌القرآن را فقط به احکام عملی منحصر نکنیم و آن را به سمت احکام اعتقادی فقهی و جوانحی ببریم، آیات زیادی خواهیم داشت که احکام فروع مانند حرمت فرک و حرمت سوء ظن به خداوند را به ما می‌دهد.

به گزارش شبکه اجتهاد، حجت‌الاسلام والمسلمین محسن قمرزاده، مدیر گروه پژوهش فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی اهل الطهارت (امروز، ششم بهمن‌ماه در نشست علمی «فقه القرآن و فروع‌های پژوهش» که در این

به گزارش شبکه اجتهاد، حجت‌الاسلام والمسلمین محسن قمرزاده، مدیر گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی ائمه اطهار (عج) امروز، ششم بهمن‌ماه در

خلاصه اخبار منتشر شده در خبرگزاری‌ها □ ۶۵

نشست علمی «فقه القرآن و عرصه‌های پژوهش» که در این مرکز برگزار شد، با اشاره به آیات شریفه «وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ» (نحل/۸۹) و «إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ» (علق/۸)، گفت: برخی با استناد به آیاتی از این دست، مرجعیت تام و مطلق برای قرآن کریم قائل هستند، البته برخی هم این مرجعیت را به هدایت بخشی قرآن منحصر می‌کنند.

گزارش تصویری

پوسترهای نشست

گروه فقه قرآن پژوهی پژوهشگاه فرهنگ و ادب اسلامی
با مشارکت گروه فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی ائمه اطهار (ع)
و گزارش می‌کند:

نشست علمی
گروه فقه قرآن و حدیث
(۱)

کرسی علمی - ترویجی
قواعد فرائض
تفسیر تشریحی موضوعی

ارائه دهنده:
حجت الاسلام والمسلمین عبدالکریم بهجت پور
ناقدان:
حجت الاسلام والمسلمین علی اکبر بابایی
جناب آقای دکتر محمد کاظم شاکر

دبیر علمی: حجت الاسلام والمسلمین محسن قمرزاده

چهارشنبه ۹۹/۰۷/۲۳ ساعت ۱۶ تا ۱۸
به صورت مجازی و ارتباط از طریق:
www.markazfeqhi.com/live

نشست علمی
گروه فقه قرآن و حدیث
(۲)

فقه القرآن
و عرصه های پژوهش

ارائه دهنده:
حجت الاسلام والمسلمین دکتر محسن قمرزاده
مدیر گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی ائمه اطهار (ع)

دبیر علمی:
حجت الاسلام حسین شم آبادی

دبیر علمی گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی ائمه اطهار (ع)

مکان: مرکز فقهی ائمه اطهار (ع) - طبقه ۲ - سالن امام خمینی (ع)

زمان: دوشنبه، ۶ بهمن ماه ۱۳۹۹، ساعت ۱۱:۳۰ تا ۱۳:۳۰

لینک وبینار: www.markazfeqhi.com/live

نشست علمی
گروه فقه قرآن و حدیث
(۳)

کرسی ترویجی فقه با عنوان
مرجعیت علمی قرآن در علوم سیاسی
چیستی، چگونگی و چرایی

ارائه دهنده:
حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمدعلی قاسمی
مدیر گروه آموزش - پژوهشی فقه پژوهش مرکز فقهی ائمه اطهار (ع)

داواری علمی:
حجت الاسلام والمسلمین دکتر سید جواد حسینی خواه
معاون پژوهشی مرکز فقهی ائمه اطهار (ع)

حجت الاسلام والمسلمین دکتر محسن قمرزاده
مدیر گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی ائمه اطهار (ع)

دبیر علمی:
حجت الاسلام والمسلمین حسین شم آبادی
دبیر علمی گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی ائمه اطهار (ع)

مکان: مرکز فقهی ائمه اطهار (ع) - طبقه ۲ - سالن امام خمینی (ع)

زمان: شنبه، ۱۸ بهمن ماه ۱۳۹۹، ساعت ۱۷:۴۵ تا ۱۹:۴۵

لینک وبینار: www.markazfeqhi.com/live

گروه فقه قرآن و حدیث با همکاری مرکز تخصصی تفسیر و علوم قرآنی ائمه اطهار (ع) برگزار می‌کنند:

نشست علمی
گروه فقه قرآن و حدیث
(۴)

تختین نشست از سلسله نشست‌های توسعه پادری آیات الاحکام
واکاوی ظرفیت‌های فقهی
منقول مانده در آیات الاحکام
ضرورت، روش دستیابی، نمونه‌ها

ارائه دهنده:
حجت الاسلام والمسلمین استاد خالد الفغوری
عضو هیئت علمی جامعه المصطفی (ع)

دبیر علمی:
حجت الاسلام والمسلمین دکتر حامد معرفت
مدیر موسسه تمهید

به تشرکت کنندگان در این نشست گواهی اعطا خواهد شد.

مکان: مرکز فقهی ائمه اطهار (ع) - طبقه ۲ - سالن امام خمینی (ع)

زمان: یکشنبه، ۲۳ آبان ماه ۱۴۰۰، ساعت ۱۵:۴۵

لینک وبینار: www.markazfeqhi.com/live

۷۰ گروه آموزشی، پژوهشی فقه قرآن و حدیث

گروه فقه قرآن و حدیث با همکاری مرکز تخصصی تفسیر و علوم قرآنی آئمه اطهار (ع) برگزار می کنند:

کرسی ترویجی
گروه فقه قرآن و حدیث
(۵)

**توسعه مساحت تفسیر تطبیقی
در آیات الاحکام**

پیشانی: هجری ۱۴۰۰

ارائه دهنده: **حجت الاسلام والمسلمین دکتر غریبوی**
عضو هیئت علمی جامعه المصطفی

ناقد: **حجت الاسلام والمسلمین دکتر فتح الله نجار زاکان**
استاد انعام پردیس فارابی دانشگاه تهران

ارائه دهنده: **حجت الاسلام والمسلمین دکتر محسن قمر زاده**
مدیر گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی آئمه اطهار (ع)

ارائه دهنده: **حجت الاسلام والمسلمین حسین شم ابادی**
مدیر گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی آئمه اطهار (ع)

تاریخ: **۲۵ آذر ماه ۱۴۰۰** - ساعت: **۱۵:۳۰ تا ۱۷:۳۰** صبح

لینک وبسایت: www.markazfeqhi.com/live

گروه فقه قرآن و حدیث
مرکز فقهی آئمه اطهار (ع) برگزار می کنند:

سلسله نشست های
توسعه پذیری آیات الاحکام
(مبانی، معیارها، قواعد، رویکردها، سنجها، چالش ها، شبهات، نظام مسائل و...)

با حضور صاحب نظران، اندیشمندان و متخصصان فقه القرآن

ارائه دهنده: **آیت الله محمد جواد قاضی شکرانی**
استاد درس خارج فقه و اصول و ریاست مرکز فقهی آئمه اطهار (ع)

ارائه دهنده: **آیت الله محمد عابدین خلیلی**
استاد درس خارج فقه و اصول و ریاست مرکز فقهی آئمه اطهار (ع)

ارائه دهنده: **حجت الاسلام والمسلمین دکتر ولی الله نقی پورفر**
عضو هیئت علمی جامعه المصطفی

ارائه دهنده: **حجت الاسلام والمسلمین دکتر محسن قمر زاده**
مدیر گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی آئمه اطهار (ع)

ارائه دهنده: **حجت الاسلام والمسلمین حسین شم ابادی**
مدیر گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی آئمه اطهار (ع)

اطلاعات هر نشست با حضور هر یک از اساتید فوق و دبیر مربوطه به صورت اعلامیه اختصاصی متعاقباً اعلام می گردد.

گروه فقه قرآن و حدیث با همکاری مرکز تخصصی تفسیر و علوم قرآنی آئمه اطهار (ع) برگزار می کنند:

کرسی ترویجی
گروه فقه قرآن و حدیث
(۷)

**عدم محوریت قرائات هفت گانه
در اثبات تواتر**

پیشانی: هجری ۱۴۰۰

ارائه دهنده: **حجت الاسلام والمسلمین حبیب الله احمدی**
استاد درس خارج فقه و اصول

ناقد: **حجت الاسلام والمسلمین محمد صادق یوسفی مقدم**
رئیس پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن

ارائه دهنده: **حجت الاسلام والمسلمین حسین شم ابادی**
مدیر گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی آئمه اطهار (ع)

تاریخ: **۲۵ آذر ماه ۱۴۰۰** - ساعت: **۱۵:۳۰ تا ۱۷:۳۰** صبح

لینک وبسایت: www.markazfeqhi.com/live

گروه فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی آئمه اطهار (ع)
بامشارکت انجمن مدیریت اسلامی و گروه مطالعات مدیریت مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی:

نشست علمی
گروه فقه قرآن و حدیث
(۸)

سومین نشست از سلسله نشست های توسعه پذیری آیات الاحکام

**جامع نگری به قرآن در
گستره الزامات فقهی حقوقی**

ارائه دهنده: **حجت الاسلام والمسلمین دکتر ولی الله نقی پورفر**
عضو هیئت علمی دانشگاه قم

ارائه دهنده: **حجت الاسلام والمسلمین دکتر محسن قمر زاده**
مدیر گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی آئمه اطهار (ع)

به شرکت کنندگان در این نشست گواهی اعطا خواهد شد.

تاریخ: **۲۱ تیر ماه ۱۴۰۱** - ساعت: **۱۰**

تاریخ: **۲۵ آذر ماه ۱۴۰۰** - ساعت: **۱۵:۳۰ تا ۱۷:۳۰** صبح

لینک وبسایت: www.markazfeqhi.com/live

گروه فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی ائمه اطهار (عج)
با همکاری گروه علمی تفسیر موسسه آموزش عالی ائمه اطهار (عج) برگزار می‌کند:

نشست علمی
گروه فقه قرآن و حدیث
(۱)

چهارمین نشست از سلسله نشست‌های نوسه پادری آیات الاحکام

**مبانی، اصول و راهکارهای
گسترش ظرفیت فقهی قرآن کریم**

همه آذربایجان فقه‌خانه

ارائه دهنده:
آیت الله محمد عذلیپ همدانی
استاد سطوح عالی حوزه علمیه قم

دبیر علمی:
حجت الاسلام و المسلمین دکتر محسن قمرزاده
مدیر گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی ائمه اطهار (عج)

به شرکت کنندگان در این نشست گواهی اعطا خواهد شد.

زمان: دوشنبه، ۱۸ مهر ماه ۱۴۰۱، ساعت ۱۶
مکان: مرکز فقهی ائمه اطهار (عج) - طبقه ۲ - سالن جلسات

لینک وبینار: www.markazfeqhi.com/live

کرسی ترویجی
گروه فقه قرآن و حدیث
(۱۰)

**روش‌های کشف
جامعیت قرآن**

همه آذربایجان فقه‌خانه

ارائه دهنده:
حجت الاسلام و المسلمین مصطفی کریمی
عضو هیئت علمی موسسه علمیه خراسان

ناقد:
حجت الاسلام و المسلمین محمدصادق یوسفی مقدم
رئیس پژوهشگاه فرهنگ و معارف قرآن

ناقد:
حجت الاسلام و المسلمین دکتر محسن قمرزاده
مدیر گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث و عضو هیئت علمی دانشگاه سراسر

دبیر علمی:
حجت الاسلام و المسلمین حسین شم آبادی
مدیر گروه پژوهشی فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی ائمه اطهار (عج)

زمان: سه‌شنبه، ۱۲ اردیبهشت ماه ۱۴۰۲، ساعت ۱۶:۳۰
مکان: مرکز فقهی ائمه اطهار (عج) - طبقه ۲ - سالن جلسات

لینک وبینار: www.markazfeqhi.com/live

نشست علمی
فقه قرآن و حدیث
کارگروه رجاء و حدیث
(۱۲)

**سنت و حدیث
در سنجه فقه**

همه آذربایجان فقه‌خانه

ارائه دهنده:
حجت الاسلام و المسلمین سید محمد کاظم طباطبایی
رئیس دانشگاه و پژوهشگاه علوم و معارف حدیث دانشگاه قرآن و حدیث

دبیر علمی:
ایمان ابراهیمی دستگوری
مدیر کارگروه رجاء و حدیث گروه فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی ائمه اطهار (عج)

زمان: سه‌شنبه، ۲۵ اردیبهشت ماه ۱۴۰۳، ساعت ۱۱
مکان: مرکز فقهی ائمه اطهار (عج) - طبقه ۲ - سالن امام خمینی (عج)

لینک وبینار: www.markazfeqhi.com/live

نشست علمی
فقه قرآن و حدیث
کارگروه رجاء و حدیث
(۱۳)

**تفاوت روش استنباط
در حوزه کلام و فقه**

همه آذربایجان فقه‌خانه

ارائه دهنده:
حجت الاسلام و المسلمین دکتر محمد تقی سبحانی
عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

دبیر علمی:
ایمان ابراهیمی دستگوری
مدیر کارگروه رجاء و حدیث گروه فقه قرآن و حدیث مرکز فقهی ائمه اطهار (عج)

زمان: دوشنبه، ۲۱ آبان ماه ۱۴۰۳، ساعت ۱۶
مکان: مرکز فقهی ائمه اطهار (عج) - طبقه ۲ - سالن غدیر

لینک وبینار: www.markazfeqhi.com/live

۷۲ گروه آموزشی، پژوهشی فقه قرآن و حدیث

جایزه البرز ۱۴۰۱

جایزه البرز ۱۴۰۱
شصتمین سال جایزه البرز

حجت الاسلام والمسلمین
آقای محسن قمرزاده
سطح ۴ حوزه (تفسیر و علوم قرآنی)

طلبه برگزیده کشوری

www.alborzprize.ir
info@alborzprize.ir

بنیاد فرهنگی البرز

جلسات مشترک فقه قرآن و حدیث با فقه اجتماعی

جلسه مشترک با فقه سیاسی

۷۴ گروه آموزشی، پژوهشی فقه قرآن و حدیث

جلسه با موسسه آموزش عالی تخصصی تفسیر مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام

دیدار مسئولین معصومیه خواهران با ریاست محترم مرکز فقهی

